

بایدن هم راهی متفاوت از ترامپ پیش رو ندارد

گریز نافرجام چین و امریکا از ستیز ناگزیر

■ **دکتر سیدر ضامیر طاهر**

دونالد ترامپ در دوره چهار ساله زمامداری سیاست سختگیرانه و خصمانه‌ای علیه چین در پیش گرفت، به مقابله با پکن در ابعاد مختلف تجاری، سیاسی و امنیتی پرداخت و سعی در ترسیم چین به مثابه خطری جدی برای بلوک غرب داشت. در مبارزات انتخاباتی ۲۰۲۰ نیز ترامپ همواره تلاش کرد تا اتهام وابستگی جو بایدن به چین را مطرح و پررنگ کند. با روی کار آمدن دولت بایدن از اول بهمن ۲۰۱۳۹۲ ژانویه ۲۰۲۱) اقدامات دولت علیه چین خیلی زود نمود پیدا کرده است. بایدن در کارزار انتخاباتی خود ادعاهای مختلفی علیه چین مطرح و از ادعای نقض حقوق بشر در استان سین کیانگ حمایت کرد.

■ **تحركات و موضع گیری های جدید**

کمتر از یک هفته از آغاز ریاست جمهوری «جو بایدن» یک ناوگروه امریکایی به فرماندهی ناو هواپیمابر «یواس اس تئودور روزولت» با توجه به افزایش تنش های میان تایوان و چین، وارد دریای چین جنوبی شد. ورود این یگان بزرگ دریایی امریکا در شرایطی رخ داد که پکن بارها دربارۀ نزدیک شدن ناوهای امریکایی به جزایر تحت کنترل چین در دریای چین جنوبی هشدار داده است. به موازات اعزام ناوگروه امریکایی، نپدهای سیاست خارجی و نظامی دولت جدید امریکاییز بار ادعاها و مواضع خصمانه دولت قبلی علیه پکن تأکید و از رقبای غلیظ منطقه‌ای چین اعلام حمایت کردند. «نه پرایس» سخنگوی وزارت امور خارجه در بیانیه‌ای بدون اشاره به عبور مکرر ناوهای جنگی امریکا از تنگه تایوان که تنش در منطقه را تشدید کرده است، گفت: «ایالات متحده از الگوی تلاش های جمهوری خلق چین در معوب کردن همسایگانش از جمله تایوان نگران است. از پکن می خواهیم فشار نظامی، دیپلماتیک و اقتصادی علیه تایوان را متوقف کند و در عوض داد و گفت‌وگوی معنادار با نمایندگان منتخب تایوان شود.» وی با اشاره به تداوم فروش تجهیزات و تسلیحات نظامی به تایوان به رغم هشدارهای بایدن در بیانیه سخن گفت: «ایالات برای حفظ توان دفاعی خود را تداوم می‌بخشیم. تعهد ما به تایوان و حفظ صلح و ثبات در تنگه تایوان و منطقه، به طور مشخصه پلر جا خواهد ماند.» دولت بایدن در زمینگی شناخته شده است. واشنگتن با اقدامات دولت ترامپ نیز فراتر گذاشته و نماینده دولت تایوان در امریکا ابرای اولین بار از سال ۱۹۷۹، به مراسم تحلیف ریاست جمهوری

مستقل به رسمیت نمی‌شناسند.

■ **موضع مقامات امریکایی**

«تایوان بلینکن» نامزد پست وزیر خارجه در جلسه استماع مجلس سنا، ادعاهای «مایک پمپئو» وزیر خارجه سابق امریکا درباره نقض حقوق بشر در چین را تکرار کرد. پمپئو در آخرین روز از حضور در دولت امریکا، رفتار مقامات چین در استان سین کیانگ را مصادق «سل کشی» توصیف کرد. بلینکن در مجلس سنا به این سؤال که آیا از چنین موضعی تبعیت می کند، پاسخ داد: «قبایوت من نیز همین است.» واشنگتن در سال های اخیر با ادعای نقض حقوق بشر در هنگ کنگ و سین کیانگ چین را تحریم کرده است، در حالی که امریکا به عنوان بزرگ ترین ناقض حقوق بشر شناخته شده است. «لوید استین» وزیر دفاع جدید امریکا نیز در مذاکره تلفنی با همتای ژاپنی به پکن دربارۀ جزایر اختلافی بین ژاپن و چین در دریای شرقی

هشدار داد. این جزایر که ژاپن آن را «سنکاکو» و چین آن را «دیاو یو» می نامد، سالیان متمادی مورد مناقشه میان چین، ژاپن و تایوان بوده‌اند. وزیر دفاع جدید امریکا گفته است که جزایر سنکاکو تحت پوشش بند پنجم معاهده امنیتی ایالات متحده-ژاپن قرار دارد و واشنگتن همچنان با هرگونه تلاش های یکجانبه برای تغییر وضعیت موجود در دریای چین شرقی مخالف است.

■ **سیاست تقابلی**

مقامات چینی تلاش کرده‌اند که اشتباهات و رویکرد نادرست ترامپ را به دولت جدید امریکا یادآوری و لزوم اصلاح روند چهار سال گذشته را گوشزد نمایند، اما موضع گیری ها و اقدامات

اقدامات تحریک آمیز نظامی امریکا با روانه کردن ناوها و هواپیماهای خود و متحدانش به در یای چین جنوبی با هدف جلو گیری از تحقق اهداف ارضی و سیاسی و نظامی یکن در این عرصه گسترده در دریایی می تواند نقطه شروع و وقوع در گیری نظامی گسترده بین امریکا و چین باشد

پیر الممل

سروس بین‌الملل ۸۸۴۹۸۴۴

بسیار فراتر از تهدیدات شوروی در دوران جنگ سرد است. به گفته او «آنچه در حال وقوع است، جنگ سرد ۲ نیست. چالش مقاومت در برابر حزب کمونیست چین بسیار دشوارتر است، حزب کمونیست چین از راه‌هایی در اقتصادهای ما، امور سیاسی ما و جوامع ما رسوخ کرده است که اتحاد شوروی هرگز نمی‌توانست.» اشاره پمپئو به تلاش گسترده و پیگیر چین در سال‌های اخیر برای توسعه روابط و افزایش سرمایه‌گذاری‌ها و همکاری‌ها با کشورهای اروپایی بود که از سوی موارد مشخص این رویکرد چین، تلاش شرکت مخبراتی «هواوی» برای راه‌اندازی اینترنت نسل پنجم موسوم به 5G در کشورهای مختلف اروپایی است. این زنگ خطر را برای واشنگتن به صدا در آورده و به همین دلیل دولت ترامپ برای مقابله با نفوذ چین و قطع یا کاهش سطح روابط و مرادوات تجاری، اقتصادی و فناوریانه پکن با کشورهای اروپایی فشارهای زیادی را بر مقامات اراشده این کشورها وارد کرد و آنها را تهدید کرد که در صورت ادامه این روند با واکنش منفی امریکا به صورت جدی مواجه خواهند شد.

■ **چندیتی**

مداخله‌گرایانه دولت بایدن در همان آغاز کار آن، گویای این است که واشنگتن قصد دارد همچنان سیاست مهر چین را دنبال کند. نگاهی به چهار سال گذشته و اتخاذسیاست‌های تقابلی و مهر چین از طرف دولت ترامپ نشان می‌دهد که این سیاست نتایج ملموسی برای امریکا به همراه نداشته و به افزایش تنش‌های دوجانبه انجامیده است. امریکای ترامپ مجموعه‌ای از اقدامات را در دستور کار قرار داد؛ افزایش تعرفه‌ها و جنگ تجاری، اعمال تحریم علیه شرکت‌های بزرگ چینی از جمله هواوی، تحریم گسترده شرکت‌های چینی و ممانعت از حضور برخی در بورس وال استریت، تقویت همکاری‌ها با تایوان و حتی فروش تسلیحات پیشرفته به آن. حضور گسترده ناوهای امریکایی در دریای چین جنوبی، بستن کنسولگری چین در شهر هویسئون امریکا، اعمال تحریم‌های گسترده به بهانه نقض حقوق بشر از جانب چین و هنگ‌کنگ و سین کیانگ از جمله اقدامات دولت ترامپ در راستای افزایش فشارها علیه چین بود. همچنین دولت ترامپ تلاش کرد در این عرصه گسترده در برهه کنونی،

مشاات و واکنش در جریان سخنرانی تحلیف با گسترش اقدامات امریکا و متحدان منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای آن احتمال رویارویی نظامی بین دو طرف به شدت افزایش خواهد یافت.

رویکرد

واگرایی روابط اروپا– امریکا چیزی فراتر از ترامپ است

پل‌های خراب‌شده‌دو سوی اطلس

■ **سید نعمت‌الله عبدال حیمزاده**

انگلا مرکل، صدراعظم آلمان بعد از پیروزی دونالد ترامپ در انتخابات ۲۰۱۶ امریکا، ابراز امیدواری کرد «آلمان بتواند در زیر سایه ارزش‌های دموکراتیک با رئیس‌جمهور امریکا همکاری کند.» این امید در چهار سال ترامپ محقق نشد که هیچ، جای آن را روابطی پر تنش و خصومت‌آمیز گرفت تا جایی که ترامپ طرف‌های اروپایی و به خصوص شخص مرکل را به تند ی خطاب قرار داد و حتی در مکالمهٔ اواخر ژوئن او را «حقیق» و فسدی «تحت نفوذ روس‌ها» خواند و مر کل نیز به نوبه خود اعلام کرد که امریکا دیگر قابل اعتماد نیست. حالا شرایط امریکا دیگر قابل اعتماد نیست. حالا شرایط تغییر کرده است؛ جو بایدن به جای ترامپ آمده و انتظار می‌رود آمدن او به کاخ سفید باعث شود روابط گرم گذشته بین امریکا و اتحادیه اروپا دوباره از سر گرفته شود. تمام نشانه‌های حکایت از این موضوع دارد اما باید توجه داشت واقعیت‌های این چهار سال حتی بر دولت بایدن و سیاست خارجی او نیز سایه انداخته و به همین جهت، نمی‌توان با اطمینان خاطر گفت که روابط گرم گذشته بین دو سوی اقیانوس دپواره به همان وضع گذشته باز خواهد گشت.

■ **تغییر در رهبری اروپا**

ضعیت اروپای امروز با چهار سال قبل تفاوت‌های قابل توجهی دارد. تفاوت‌ها، با مسئله بر گزیت، تغییر هیران اروپایی و توافقات اقتصادی و تجاری جدید به وجود آمده‌اند. بر تانیاتا تا چهار سال قبل هنوز

عضوی از اتحادیه اروپا بود، گرچه بر گزیت لندن را ملزم به خروج از آن کرده بود. جوان جاهطلب و بلندپروازی مثل امانوئل مرون به ریاست جمهوری فرانسه نرسیده بود؛ او همه

مهم‌تر، انگلا مرکل نه تنها کنترل صادرات فشارهای اقتصادی و تجاری بر چین و لزوم تغییر روندهای کنونی اصرار کند، بار دیگر آتش فشان‌های اقتصادی و تجاری بر چین و لزوم تغییر روندهای کنونی افشا کرد. بار دیگر آتش فشان‌های اقتصادی و تجاری بر چین و لزوم تغییر روندهای کنونی افشا کرد. بار دیگر آتش فشان‌های اقتصادی و تجاری بر چین و لزوم تغییر روندهای کنونی افشا کرد.

مشکل بود. حالا بر تانیاتا به طور کامل از اتحادیه اروپا خارج شده و دیگر نمی‌تواند مثل سال‌های قبل نقش اسب تروای امریکا را بازی کند. در زمان ریاست دوره‌ای آلمان بر شورای اتحادیه اروپا انجام شد و دیدی نیست که مرکل از این موقعیت برای به امضا رسیدن این پیمان استفاده کرده بود. آمار منتشر شده از ارزش مبادلات تجاری بین اتحادیه اروپا با چین از ماه ژانویه تا سپتامبر ۲۰۲۰ در مقایسه با امریکا در همین بازه زمانی اهمیت امضای این پیمان را نشان می‌دهد.

ارزش مبادلات تجاری اتحادیه اروپا با چین طی این مدت ۵۴۲۵ میلیارد یورو بوده در حالی که ارزش مبادلات تجاری اتحادیه با امریکا در همین مدت کمتر از آن در حد ۵۴۱۲ میلیارد یورو بود و چین توانست طی این ماه از سال ۲۰۲۰ شرکت اول تجاری اتحادیه اروپا باشد. هر چند که هیران حقوق بشر با پکن اختلاف نظر دارند اما مسند ۲۰۱۹ اتحادیه اروپا در مورد چین نشان می‌دهد که این اتحادیه با تعریف چین به عنوان «شریک راهبردی و رقیب نظام‌مند»، روابط استراتژیک با آن را ضروری می‌داند. در واقع، دولت ترامپ با یکجانبه‌گرایی خود این ضرورت را برای اتحادیه اروپا ایجاد کرد و حالا باید دید دولت ترامپ با این میزان از روابط نزدیک اقتصادی چین و اتحادیه اروپا چه خواهد کرد. به عبارت دیگر، پیمان جامع سرمایه‌گذاری برای بستر قابل اعتمادی خود را با امریکا حفظ کرد و این بستر تلاش بایدن برای احیای روابط گذشته با اتحادیه را دچار مشکل می‌کند. واقعیت این است که تجربه چهار ساله از دولت ترامپ مبنای اعتماد متقابل در دو سوی اقیانوس اطلس را چنان تخریب کرده که اروپا حتی با وجود میل به احیای روابط گذشته نمی‌تواند این واقعیت را نادیده بگیرد، چنانکه وزیر دارایی و اقتصاد فرانسه برنولو لومیر در این مورد گفت: «این فقط دیدگاه فرانسوی نیست، بلکه یک اجماع فزاینده در اروپاست. به‌رغم علاقه بایدن به یک رابطه سالم بین دو سوی اقیانوس اطلس، آ لیند امریکا اما اکنون کمتر قابل پیش‌بینی و قابل اعتماد است.»

شاید دست کم به دو سال زمان نیاز باشد تا بایدن بتواند خسارت‌های چهار سال ریاست جمهوری ترامپ بر روابط امریکا با اتحادیه اروپا را به میزان زیادی جبران کند. اما این مدت زمان با شاید کل چهار سال ریاست جمهوری اش در مورد اتحادیه اروپا، دست رفته کفایت نمی‌کند؛ بنابراین، روافتهای گذشته با امریکا را به عنوان اقدام ضروری برای تأمین حاشیه امن پذیرفته است.

شاید دست کم به دو سال زمان نیاز باشد تا بایدن بتواند خسارت‌های چهار سال ریاست جمهوری ترامپ بر روابط امریکا با اتحادیه اروپا را به میزان زیادی کاهش دهد اما این مدت زمان با شاید کل چهار سال ریاست جمهوری اش در مورد اعتماد از دست رفته کفایت نمی‌کند

میانهر بود. جو-بایدن که برای هشت سال معاون بارک اوباما بود، تجربه دو بار سفر به افغانستان را دارد. در سفر اولش در ۲۰۰۹ به افغانستان، حتی از خط مقدم جنگ در هلمند و قندهار دیدار کرد. جو-بایدن در ۲۰۱۱ در سفر دومش به افغانستان، به حامد کرزی، رئیس‌جمهوری پیشین این کشور گفته بود که «قای رئیس‌جمهور، پاکستان برای ایالات متحده، پنجاه مرتبه مهم‌تر از افغانستان است.» البته جو-بایدن در جریان سخنرانی تحلیف ریاست جمهوری و پس از آن، هنوز هیچ سخنی در مورد افغانستان به زبان نیاورده است.

■ **نگاه‌های مشابه ترامپ و بایدن**

کارشناسان حوزه افغانستان در امریکانیز رویکرد بایدن در مورد افغانستان را متفاوت و متناقض می‌دانند و بر این باورند که یکی از گزیندهای روی میز بایدن در مورد افغانستان، «مذاکره با طالبان» و «خروج مسئولانه» از افغانستان «با ضمانت پاکستان» خواهد بود.

همانطور که دیده می‌شود، یگانه وجه مشترک میان بایدن و ترامپ، مسئله خروج نیروهای نظامی از افغانستان است، اما با یک تفاوت بسیار نشان می‌دهد که دو رئیس‌جمهور، برخلاف دولت ترامپ در امریکایی باید مسئولانه صورت بگیرد، آن هم شاید بیشتر به خاطر رفع نگرانی‌های همیمانان امریکا و همچنین دولت افغانستان در این مسئله باشد. وجه مشترک دیگر این است که بر اساس گزارش منابع در امریکا، دولت جو-بایدن در شرایط کنونی همچنان علاقه‌مند به ادامه کار لمعی خلیزراه، به عنوان نماینده ویژه این کشور برای صلح در افغانستان است. آنچه مشخص است، خلیزراه معتبرترین افغانستان‌شناسی است که در امریکا وجود دارد و هر دو حزب جمهوریخواه و دموکرات همواره ناگزیر بوده‌اند او را برامون مسئله افغانستان نادیده بگیرند. با این وجود، با ادامه کار خلیزراه و رویکرد ناسالم و سؤال‌برانگیز او در دو سال گذشته، عملاً تغییر و تحول جدی در رویکرد امریکا پیرامون روند صلح افغانستان، متعلق آنچه رئیس‌جمهوری و دولت این کشور به انتظار نشسته است را به وجود نخواهد آورد.

دیدگاه‌های رئیس‌جمهور جدید امریکا در مورد افغانستان، تفاوت چندانی با ترامپ ندارد

سراب خوشبینی به بایدن در کابل

■ **امریکا توافقنامه دوحه را بازنگری می‌کند**

در چنین شرایطی دولت افغانستان در حال استفاده از تمام ظرفیت‌های خود، به خصوص کابینه نگاه امریکا به روند جنگ و صلح افغانستان، تغییر بوده و سرایی بیش نخواهد بود.

■ **دیدگاه‌های بایدنی به افغانستان**

دیدگاه‌هایی که جو-بایدن پیش از این درباره افغانستان مطرح کرده است، تفاوت چندانی با دیدگاه و رویکرد دونالد ترامپ ندارد و موضوع افغانستان یک روز پیش از تحلیف او و برای امریکای جدید امریکاست. سخنان وزیر امور خارجه پیشنه‌های بایدن در مورد موضوع افغانستان یک روز پیش از تحلیف او و بیان اینکه دولت جدید توافقنامه صلح با طالبان را بررسی می‌کند، جبهه امید در دولت افغانستان را امیدوارتر به تغییر شرایط کرده است، به گونه‌ای که اشرف غنی از آغاز یک فصل جدید در روابط کابل –واشنگتن خبر داده است. مشاور امنیت ملی رئیس‌جمهور امریکایی نیز در تماس تلفنی با همتای افغانستانی خود گفته که توافقنامه دوحه با طالبان را بررسی خواهد کرد. این در حالی است که دلیل نارضایتی‌های افغانستان، دولت ترامپ از دو سال به این سو هر گونه رابطه با مشاور امنیت ملی افغانستان را قطع و او را بایکوت کرده بود.

■ **سراب امید** آنچه به نظر می‌رسد، از یک سو طالبان با جایگاه و دست برتری که به دلیل رویکرد دونالد ترامپ و دولت او در مسئله افغانستان به دست آورده، به بازبینی توافقنامه دوحه و عقب‌نشینی از آن تن نخواهد داد و اهرم‌های فشار خود را نیز در اختیار دارد و از سوی دیگر، با توجه به نوع نگاه، تعریف و

■ **سیدعباس حسینی** پیروزی جو-بایدن در انتخابات ریاست جمهوری امریکا، جذا از اینکه راهبردی رویکرد او در مسئله افغانستان واقعاً چه خواهد بود، دو جبهه بیم امید را پیرامون آینده بحران و صلح در این کشور به وجود آورده است؛ جبهه امید در بین دولتمردان افغانستان به این امید است که با آمدن دولت جدید در امریکا، جو-بایدن در نوع رویکرد و برخورد با طالبان و توافقنامه صلح با این گروه و همچنین خروج کامل از افغانستان تاما می‌آید. نسبت به رویکرد دونالد ترامپ و تیم او بازنگری کند و جبهه بیم و نگرانی در از دوگاه طالبان است که دستنورد‌ها و توافقات این گروه با امریکا در زیر سایه دولت ترامپ، یک شبه بر باد برود.

■ **جبهه‌امید در دولت افغانستان**

نوع رویکرد ترامپ و تیم او و مسدود شدن توافقات دولت دو سال گذشته به گونه‌ای بود که به یکباره به گروه طالبان، جایگاه و دست برتر و مشروعیت سیاسی داد. امریکا پس از دو دهه جنگ تمام‌عیار و موش و گره بازی با گروه طالبان، به یکباره با گلزار زدن جایگاه و نقش دولت افغانستان، یک به یک و رو در رو پای میز مذاکره با این گروه نشست و در نهایت تصمیماتی گرفت که بسیاری از آنها در صلاحیت این کشور نبود. متأسفانه امریکا در روند مذاکرات صلح با طالبان ضمانت‌ها و تعهداتی به طالبان داد که جزو صلاحیت‌های دولت افغانستان بود. هرچند این دولت در ابتدا نسبت به توافق امریکا و طالبان و تعهداتی به این گروه داده شد، از جمله راهی هزاران زندانی طالبان، نارضایتی خود را نشان داد، اما در نهایت زیر فشارهای امریکانان داد.

در مقابل، طالبان برخلاف توافقنامه با امریکا، زیر سایه چراغ سبز این کشور، به دامن خشونت‌ها، انفجارها و حملات تروریستی در افغانستان، جهت‌امتیازگیری بیشتر در میز مذاکرات سیاسی افزود. طالبان به دنبال افزایش خشونت‌ها به خصوص تاکتیک جدید حملات و ترورهای هدفمند در کابل، عملاً رویکرد «حمله و انکار» را روی دست گرفت، به گونه‌ای که حملات روزانه و خونینی به راه انداخت، اما در نهایت مسئولیت